

Welkom Nieuws Organisatie Activiteiten Stroom Esch info Burgerparticipatie Wandelommetjes Contact Foto's

Het Woonwagenkamp (deel 30)

Woonwagencultuur op erfgoedlijst

In de Volkskrant van 15 augustus 2014 stond vermeld dat vanaf die dag de woonwagencultuur officieel tot het Nederlands cultureel erfgoed behoort. Het gaat daarbij over allerlei sociale gewoonten binnen de woonwagengemeenschap in Nederland.

Niet heel erg duidelijk omlind dus, maar wel een reden om met meer interesse naar woonwagenaanblijvers, hun gewoontes en hun omgeving te kijken.

Dus op bezoek bij onze eigen Stroom Esch woonwagenaanblijvers en kijken naar hun geschiedenis in de Stroom Esch.

Het kamp: heel wat voeten in de aarde

Voordat het woonwagenkamp er stond is er heel wat over gesproken. Van regeringswege moesten er in de nieuwe wijk Stroom Esch tien standplaatsen voor woonwagens komen: vier aan het Blauwgras en zes aan de Hedevelldsweg. Die laatste zes zijn er nooit gekomen. De woonwagenstandplaatsen aan het Blauwgras hebben wel steeds in het bestemmingsplan gestaan. Dus toen wij in de Pinksterbloem gingen wonen in 1987, wisten we dat het kampje aan het Blauwgras er zou komen.

Hoezo woonwagens

Op een luchtfoto van 1987 staan nog alleen de "natte cellen" van het woonwagenkamp, keurig naast elkaar.

Wanneer precies de woonwagens erbij zijn gekomen is mij niet bekend, maar het moet vrij snel daarna zijn geweest. En het schijnt dat Piet Rutgers de eerste was.

Ook toen al zeiden mensen: "Zijn dat woonwagens? Ik zie geen wielen." Maar toen, en ook nu nog, zaten en zitten er wielen aan de woonwagens in het kamp. Ook al zie je ze aan de buitenkant niet. Johan Gijsen vertelde mij zelfs dat zijn wagen "een drieasser" is, dus met 6 wielen.

Vier plaatsen aan het Blauwgras.

Rond 1988 kwamen er dus vier huishoudens wonen in het kamp aan het Blauwgras:

Annie en Tinus van Engelen op no 94,

Gerrit Rotman in zijn eentje op no 96,

Rob van Heest met zijn vrouw en kind op no 98

en Piet Rutgers met vrouw en kinderen op no 100.

De behuizingen waren toen "enkel", het waren nog niet de dubbele wagens zoals ze er nu staan.

De bedoeling van "Den Haag" en de gemeente Borne was dat de bewoners van het kamp zouden integreren in de wijk. Maar de bewoners van het kamp hadden volgens een aantal andere bewoners uit de wijk zo hun eigen gewoontes, die niet iedereen kon waarderen. Ja, "ieder vogeltje zingt zoals het gebekt is", zegt het spreekwoord.

Ook op andere plaatsen in de Stroom Esch hadden mensen zo hun eigen gewoontes.

Er waren natuurlijk ook kinderen in het kamp, die naar één van de lagere scholen in de wijk gingen en hun rondjes deden in de wijk. Zo kwam één van de kinderen van Rutgers een keer bij mij vragen of hij een wandelende tak kon krijgen. Die wilde hij temmen en kunstjes leren. Of het hem ooit gelukt is, heeft hij me nooit verteld, maar als we elkaar tegenkomen, spreken we elkaar nog, om te vragen hoe het ermee gaat.

Na een aantal jaren veranderde de samenstelling van de bewoners. Vanaf dat moment moesten we Gerrit missen. Gerrit Rotmans, die met zijn fietskarretje door de wijk reed om oud ijzer te zoeken, maar ook vaak om een kratje bier te halen bij de Plus.

Ik zie nog voor me hoe een grote kraan de hele wagen van Gerrit in één keer van zijn plaats tilde en op een vrachtwagen zette. Er zijn toen ook wagens en bewoners van plaatsen verwisseld.

Vanaf dat moment veranderde het uiterlijk van het kamp ook sterk.

Rob en Anita van Heest schoven een plaats op, naar waar Gerrit Rotmans had gewoond (no 96), en verbouwden hun wagen.

Op de foto is de verbouwing te zien, dat was in 2000.

Op het dak staat de vader van Rob van Heest.

De ruimte werd verdubbeld, en er kwam een kelder onder, waar Rob zijn "hobby auto's" kon stallen.

Hun zoon kwam op de plaats van zijn ouders te wonen (no 98), ook in een verdubbelde wagen.

Rutgers schoof op naar de andere hoek (no 94).

En op no 100 kwam de schilder Johan Gijsen wonen, ook in een "dubbele wagen". Hij vertelde mij dat dit zo'n 20 jaar geleden was. Sindsdien wordt er wel gekserend over "het villapark" gesproken. Nou ja, de bewoners hebben in ieder geval alles gelijkvloers, alhoewel ze wel een trapje op moeten om binnen te komen, net als vroeger bij de woonwagons.

Overigens vertelde Johan Gijsen mij ook dat hij nog enige tijd naast Gerrit Rotmans heeft gewoond. Dat zou kunnen omdat ergens in die tijd nog een omwisseling van bewoners en standplaatsen werd uitgevoerd.

Wat gaat er met het woonwagenkamp gebeuren.

Ruim een jaar geleden was volgens de bestuurders van de gemeente Borne de maat vol. Er werd een grote schoonmaakactie gestart rond het woonwagenkamp aan het Blauwgras. Illegaal gebouwde schuurtjes moesten worden afgebroken. En tot slot kwam men tot het besluit dat het hele kamp maar moest verdwijnen. De bewoners gingen daarmee niet akkoord en haalden een landelijk bekende voorvechter van de woonwagencultuur naar Borne. Deze hield bij een commissievergadering een gloedvol betoog, dat er in het kort op neer kwam: Je kunt deze mensen niet zo maar wegsaneren. Zij hebben rechten op die plaatsen.

De gemeenteraad gaf toen het College opdracht om nog eens na te denken over de strategie tegenover het woonwagenkamp. Dit tot grote teleurstelling van een aantal omwonenden, die al op verdwijning van het kamp hadden gerekend. Die zich ook door de draai van de gemeente voor het blok gezet voelden.

Het gevolg lijkt intussen wel te leiden tot een andere benadering. In ieder geval geen snelle afbraak van het kamp.

Sindsdien is er een iets groter parkeerplaatsje aangelegd, zijn er met de bewoners afspraken gemaakt en ziet de omgeving er duidelijk beter uit.

Intussen is nu (half november) die grotere parkeerplaats weer verkleind tot twee parkeerplaatsen aan het Blauwgras

Fabels over het kamp

Er gaan nogal wat geruchten over het kamp en zijn bewoners, dus daar heb ik ook naar gevraagd: "wat klopt er van die geruchten en verhalen?"

De bewoners leven niet van een uitkering. Zij zijn ZZP'ers die "in het oud ijzer" of met het schildersbedrijf een aardige boterham verdienen.

De grond waarop de wagens staan is gepacht van de gemeente, maar de wagens zijn allemaal in eigendom, dus niet gratis door de gemeente verschaft.

De bewoners zijn niet asociaal, het zijn geen mensen die zich nergens wat van aantrekken. Toen aan het Blauwgras een bewoner was overleden, stonden een aantal auto's van de woonwagenbewoners in de weg voor de vele bezoekers. Een vraag was toen voldoende om de auto's direct tijdelijk te verplaatsen.

Toen wij op vakantie gingen met een vouwwagen waarvan we niet helemaal zeker waren, gaf Rob van Heest ons de verzekering dat hij het ding zou ophalen als er wat kapot zou gaan. Gelukkig was het niet nodig.

Toen de aanhangwagen van de Wijkvereniging met een lekke band stond, had Rob nog wel een wielje dat we er onder konden zetten.

De bewoners van het kamp vinden het dan ook vervelend dat alles van woonwagenbewoners over één kam wordt geschoren. Er gebeurt best wel eens wat, ook in andere kampen, maar dat betekent niet dat zoiets voor alle bewoners geldt.

Nog een laatste opmerking: in de Stroom Esch kan het erg nat zijn na een heftige regenbui.

Dan kunnen hele straten onder water staan.

Voor sommige automobilisten is het dan leuk om met een vaartje over zo'n straat te rijden: "lekker spuitend water!". Maar vervelend voor iemand aan het Blauwgras die een kelder dicht aan de straat heeft, zoals Rob van Heest. Niet zo gek dus dat Rutgers en van Heest hun vrachtauto's midden op straat zetten om te voorkomen dat mensen over het Blauwgras gingen "racen" en zo het water de kelder zou ingolven.

Woonwagencultuur

Wat maakt het nu prettig om in een woonwagen te wonen? Het heeft nu niets meer te maken met de rondtrekkende wagens van vroeger. Maar het heeft wel iets aparts. Vaak ook van vroeger overgehouden, alhoewel bijvoorbeeld Rob van Heest niet in een woonwagen geboren is en zijn zoon ook niet. Maar de woonboot waar hij vandaan komt had natuurlijk ook iets aparts.

Er heerst ook een sfeer waarbij bewoners zich bij elkaar betrokken voelen. Wat niet wil zeggen dat ze allemaal hetzelfde zijn. Wat voor de één geldt hoeft niet voor de ander te gelden. Ze willen dan ook niet als eenvormige groep worden aangesproken.

En er zijn kleine dingen: de inrichting van de wagens is vaak kleurrijk, met veel tierelantijnen. Het is voor bewoners vaak gebruikelijk om de schoenen uit te trekken als je ergens naar binnen gaat. Ik kan me voorstellen dat deze gewoonte is overgebleven van vroeger toen kampen vaak modderig waren.

Het schijnt ook bij de woonwagencultuur te horen dat er lang niet altijd officieel getrouwd wordt. Was dat misschien de reden dat Dennis van Heest pas trouwde toen zijn kind al geboren was? (Ik had dat natuurlijk eigenlijk aan Dennis zelf moeten vragen)

Conclusie

Bestaat de groep woonwagenbewoners uit een stel lieverdjes. Nee en dat beseffen ze zelf ook. Ze kunnen hun mondje wel roeren en hun werk brengt soms ook rommel mee.

Passen ze dan helemaal niet binnen de Stroom Esch? Dat zou je kunnen zeggen. Je zou ook kunnen zeggen: het kamp geeft extra kleur aan een veelvormige Stroom Esch. Denk niet dat we er nooit last van hebben, maar dat betekent niet dat het dan maar weg moet. Als alles weg moet waar we wel eens last van hebben, dan blijft er niet veel meer over van de Stroom Esch.

En als wij ons best doen en er energie in steken kunnen we ook de leuke dingen van het kamp ontdekken.

Dus: het woonwagenkamp een kleurrijk onderdeel van de geschiedenis van de Stroom Esch.

Jan Blom

Word ook lid van de wijkvereniging.

Download hier [het aanmeldingsformulier](#)